

Juryrapport columnwedstrijd oktober 2018, uitgesproken op 27 oktober 2018 door J. Janssen, wethouder van Cultuur – gemeente Maastricht, tijdens de prijsuitreiking in Centre Céramique

Voor de derde keer heeft Centre Céramique in samenwerking met dagblad *De Limburger* een columnwedstrijd georganiseerd. Hoewel, de vorm column is in de oproep niet dwingend is geweest. Ook essay of persoonlijk verhaal behoorde tot de mogelijkheden.

We hebben u uitgenodigd om te schrijven over opstand – het thema van de Maand van de Geschiedenis – in maximaal 400 woorden.

Het thema ‘Opstand’ is in de ingezonden stukken op diverse manieren geïnterpreteerd, waardoor de jury een mêlee van opvattingen aangeboden kreeg. Het scala bewoog zich tussen verhalen over geschiedkundige opstanden in 1576, 1831 en 1980 tot persoonlijke opstanden op school, werk of in privésfeer. Groots en meeslepend of juist heel klein tot zelfs niet in verzet durven komen. Kortom: heel verrassende invullingen van het thema.

We hebben 35 verhalen ontvangen, een enkele schrijver heeft meer dan één bijdrage ingeleverd. Eén inzending is in het Kerkraadse dialect geschreven en één in het Oud-Maastrichts. Ook is er in één geval nog een gedicht aan toegevoegd.

Het niveau van de 35 inzendingen was behoorlijk gevarieerd. Wat wel opviel: er zaten nogal wat slordigheden in. Dat gaat de jury aan het hart: schrijven kost tijd, schrijven kost moeite, en schrijven - zeker als je verhaal gepubliceerd gaat worden - bestaat uit wikken, wegen en vooral ook: *herschrijven*. Die les moeten nagenoeg *alle* inzenders nog leren, concludeert de jury. Een geschreven stukje even laten liggen en er dan met frisse ogen opnieuw naar kijken, of andere ogen vragen er een blik op te werpen – zo moeilijk kan dat toch niet zijn?

Uit de 35 inzendingen zijn drie winnaars gekozen. Niet alleen zullen zij een boekenbon ontvangen, ook hun bijdragen zullen op woensdag 25 oktober in *De Limburger* afgedrukt worden.

Dit jaar zal daar nog iets aan worden toegevoegd. Bij de inzendingen dit jaar viel er één bijdrage zó op dat boekhandel Dominicanen in overleg met de organisatoren heeft besloten

om een extra prijs - een aanmoedigingsprijs - aan deze wedstrijd toe te voegen in het kader van Laaggeletterdheid.

Het verhaal “10-jarige opstand” van Roger Breemen uit Heerlen is de enige inzending die met handgeschreven werd ingeleverd. Het betreft een persoonlijk verhaal over gepest worden op school en dit gepest beantwoorden met geweld. Over het gevoel te hebben altijd de gebeten hond te zijn, en als reactie hierop zo snel mogelijk van school te willen. Als lezer zie je de scènes voor je en leef je moeiteloos mee. Als gevolg van deze persoonlijke opstand tegen school heeft de inzender geen goed onderwijs in lezen en schrijven (mee) gekregen. Pas tien jaar geleden – de auteur was toen begin veertig – kwamen het besef en de wens hier zélf iets aan te gaan doen. In de strijd tegen laaggeletterdheid is dit openhartige verhaal een toonbeeld van doorzettingsvermogen en moed. De schrijver is iemand die het lef toont om in een duidelijk verhaal met goede opbouw en pointe hiermee naar buiten te treden. Het is iemand die enthousiast en blij is, want nu wel staat te lezen en schrijven. Om al deze redenen verdient Roger Breemen de aanmoedigingsprijs. Omdat mijnheer Breemen met vakantie is, zal de prijs zal in ontvangst worden genomen door mevrouw Pien de Jongh uit Heerlen. Zij heeft Roger Breemen zeer intensief bijgestaan bij het leren lezen en schrijven. Een ‘taalmaatje’ noemt Roger Breemen haar waardierend.

De winnaar van de derde prijs, dan.

Wat opvalt in dit verhaal is dat de maatschappelijke ontwikkeling parallel loopt met de persoonlijke ontwikkeling. Met het schrijven over het kleine, persoonlijke wordt tevens ook iets over het grote geheel verteld. Waar in de eerste alinea de jonge bewustwording van tijd en omgeving vol van mogelijkheden wordt ontdekt, komt in de tweede alinea het besef van de aanstaande omwenteling naar voren. Alinea drie behelst het persoonlijke effect van deze opstand met een prachtige, afsluitende zin, die ook in de titel van het verhaal verpakt zit.

De auteur bedient zich van archaïsch taalgebruik. Dat brengt het risico met zich mee dat het wat afstandelijk kan overkomen, en er is altijd de verdenking van ‘mooischrijverij’. Maar in dit geval past de stijl in het tijdsbeeld dat wordt geschetst. Het taalgebruik dwingt de lezer om aandachtig te lezen en even te ‘kauwen’ op gehanteerde begrippen als ‘zelfverantwoordelijk’ en ‘ons nieuwe denken existeerde’. Elke zin krijgt daardoor eigen

zeggingskracht. Een verhaal dat over enkele jaren nog steeds boeiend genoeg zal zijn om te herlezen.

De winnaar van de derde prijs is het verhaal ‘Meesterlijke opstand’, geschreven door Theo Geene uit Roermond.

De derde prijs gaat naar een echte column. Ook hierin wordt het persoonlijke vermengd met het algemene. Het start met een helder, persoonlijk begin in verhalende zinnen. Daarna volgt een passage vol zelfreflectie waarbij de actualiteit wordt onderstreept via verwijzingen naar recente publicaties. De lezer wordt op dit punt uitgenodigd tot zelfonderzoek.

Uitgenodigd én uitgedaagd. De auteur doet hier een beroep op de diepgang van de lezer. De jury discussieerde daardoor intern nog over de doelgroep die bij dit stuk past, en hoe relevant die discussie zou mogen zijn bij de verdeling van prijzen.

De column eindigt met een prima pointe waarin de anekdote mooi wordt afgerond en de lezer weer luchtig op aarde landt.

De winnaar van de tweede prijs is Rikie Gorissen met haar column ‘Let a child be angry’

Vermeldenswaardig is dat Rikie Gorissen in 2016 de eerste prijs won bij de eerste editie van deze columnwedstrijd met een bijdrage over het thema ‘Grenzen’

De eerste prijs dan.

Een vlot geschreven verhaal met een mooie spanningsboog. De setting van het verhaal wordt heel snel duidelijk en zal voor menig een herkenbaar zijn – het niet lusten van een bepaald soort voedsel en hoe hiermee om te gaan. Ook het adagium ‘eten wat de pot schaft’ is niemand vreemd. Deze twee uitersten dienen als basis van dit fraaie verhaal geschreven in kraakheldere zinnen, die een voorbeeldige sfeer neerzetten. De zin “mijn zusje is een heerlijk mysterie” blijft nog even in het hoofd nazoemen.

De pointe of climax is onlosmakelijke verbonden met het geheel en rondt het juist af. Het past zo in een bundel met korte verhalen. Kort, spannend en het tovert een glimlach op het gezicht na lezen. Dat klinkt als een bescheiden ambitie, maar volgens de jury is het een van de hoogst haalbare doelen die een geschreven stukje in een krant teweeg kan brengen.

De eerste prijs gaat naar Jens van Galen uit Nijmegen voor zijn inzending 'Ik eet geen vis'

Omdat Jens van Galen vandaag niet aanwezig kan zijn, zal de prijs door zijn trotse zus Senna Van Galen in ontvangst genomen worden.

De leden van de jury danken van harte wethouder Jim Janssen van Maastricht voor zijn enthousiaste toezegging de prijzen dit jaar te willen uitreiken.

De leden van de jury danken ook en vooral alle deelnemers voor hun bijdrage, en feliciteren de winnaars nogmaals met hun prijs. Wij nodigen hun graag uit volgend jaar weer mee te doen. Het thema zal dan zijn: 'Zij/Hij'.

Leden van de jury:

Evelijn de Jong – teamleider bij boekhandel Dominicanen in Maastricht;

Marianne Lubrecht – conservator Culturele Biografie bij Centre Céramique

Frans Pollux – schrijver van romans en toneel, columnist bij dagblad *De Limburger*.